

TÜRKİYE İKİNCİ KAMU BİNALARINDA ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJESİ (KABEV-2 PROJESİ)

(Ref: EEPB/WB/MoEU/QCBS-DES&SUP-11)

**T.C. TİCARET BAKANLIĞI
DİYARBAKIR GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ**

YÜKLENİCİ ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANI

TARİH

TEMMUZ 2025

İşveren:	TÜRKİYE CUMHURİYETİ ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YAPI İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Proje:	DİYARBAKIR İLİNDE YER ALAN KAMU BİNALARINDA ENERJİ VERİMLİLİĞİ UYGULAMALARI YENİLEME/TADİLAT İŞİ (EEP2/WB/MOEU/REN-WORKS-R07)
Kredi No:	IBRD-9015-TR / IBRD-9688-TR
Rapor Başlığı:	Yüklenici Çevre ve Sosyal Yönetim Planı Rev.00

REVİZYON KONTROL

Rev.	Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan	Tarih
00	M. Reşit GARİP			10/09/2025

İÇİNDEKİLER

1.	GİRİŞ	6
2.	YASAL VE KURUMSAL ÇERÇEVE	7
3.	GENEL PROJE VE PROJE SAHASI BİLGİSİ	8
3.1	Alt Proje Bilgileri	8
3.2	Saha ve Konum Açıklaması	9
3.3	Alt Proje Tanımı ve Faaliyetleri	9
4.	ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANI	11
5.	GÖREV VE SORUMLULUKLAR	38
6.	KAPASİTE GELİŞTİRME VE EĞİTİMİ	41
7.	UYGULAMA TAKVİMİ VE MALİYET TAHMİNLER	42
8.	PAYDAŞ KATILIMI VE ŞİKAYET MEKANİZMASI	43
9.	BAŞVURU DOKÜMANLARI	45
EK-1:	ATIK YÖNETİM PLANI	46
EK-2:	KİRLİLİK ÖNLEME PLANI	46
EK-3:	İŞ GÜCÜ YÖNETİM PROSEDÜRÜ	46
EK-4:	YÜKLENİCİ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PLANI	46
EK-5:	TOPLUM SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ VE TRAFİK YÖNETİM PLANI	46
EK-6:	RASTLANTISAL BULGU PROSEDÜRÜ	46
EK-7:	SAHA FOTOĞRAFLARI	47

TABLolar

Tablo 1: Çevre ve Sosyal Yönetim Planı	12
Tablo 2: Görev ve Sorumluluklar	38

ŞEKİLLER

Şekil 1: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Ana Bina Dışarıdan Görünümü	9
Şekil 2: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Uydu Görüntüsü-1	48
Şekil 3: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Uydu Görüntüsü-2	49
Şekil 4: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Yerleşkesi Uydu Görüntüsü-3	50
Şekil 5: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Ana Bina Çatı Üstü 82,50 kWe PV Kurulum Tasarım Görünümü	51

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Ana Bina Dışarıdan Görünümü	52
Fotoğraf 2: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Konferans Salonu Dışarıdan Görünümü	53
Fotoğraf 3: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Sosyal Tesis Dışarıdan Görünümü	54
Fotoğraf 4: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Tasfiye İşletme Binası Dışarıdan Görünümü	55

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AYP	Atık Yönetim Planı
Cİ	Cinsel İstismar
CT	Cinsel Taciz
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
Ç&S	Çevresel ve Sosyal
ÇSÇ	Çevresel ve Sosyal Çerçeve
ÇSGK	Çevre Sağlığı ve Güvenliği Kılavuzları
ÇSED	Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi
ÇŞİDB	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
ÇŞİDİM	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
ÇSRÖ	Çevresel ve Sosyal Risk Özeti
ÇSS	Çevresel ve Sosyal Standartlar
ÇSTP	Çevresel ve Sosyal Taahhüt Planı
ÇSYÇ	Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi
ÇSYP	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı
DB	Dünya Bankası
EV	Enerji Verimliliği
FV	Fotovoltaik
İ&D	İzleme ve Değerlendirme
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
İSGP	İş Sağlığı ve Güvenliği Planı
İYP	İşgücü Yönetimi Prosedürleri
KABEV-2	Türkiye İkinci Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi
KÇF	Küresel Çevre Fonu
KÖP	Kirlilik Önleme Planı
ÖRD	Ölçüm, Raporlama ve Doğrulama
PTD	Proje Tanıtım Dosyası
PDD	Proje Değerlendirme Dokümanı
PGH	Proje Geliştirme Hedefi
PKP	Paydaş Katılım Planı
Proje	Türkiye İkinci Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi
PUB	Proje Uygulama Birimi
TD	Teknik Destek
TGTYP	Toplum Güvenliği ve Trafik Yönetim Planı
TTF	Temiz Teknoloji Fonu
SG	Sera Gazı
ŞM	Şikâyet Mekanizması
YE	Yenilenebilir Enerji
YİGM	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP), Türkiye İkinci Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi (KABEV2 Projesi) kapsamında Dünya Bankası tarafından finanse edilen faaliyetler için çevresel ve sosyal durum tespiti hükümlerini desteklemek amacıyla geliştirilmiştir. Planın amacı önerilen proje faaliyetlerinin potansiyel çevresel ve sosyal risklerini ve etkilerini belirlemek ve bu riskleri ve etkileri yönetmek için uygun etki azaltma önlemleri önermektir. Bu ÇSYP, KABEV-2 Projesi'nin Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi (ÇSYÇ) ile uyumlu olarak, proje için geçerli olan Türkiye kanun ve yönetmelikleri ile Dünya Bankası (DB) politikalarını ortaya koymakta ve izlenecek ilkeleri, yaklaşımları, uygulama düzenlemelerini ve çevresel ve sosyal etki azaltma önlemlerini açıklamaktadır. Planda yer alan önlemler ihale dokümanlarında yer alacak ve bu önlemlerin uygulanması sağlanacaktır.

Proje, kamu binalarında enerji kullanım maliyetinin etkin bir şekilde azaltılmasını destekleyecek ve Türkiye'de kamu binalarında enerji verimliliği yatırımları için sürdürülebilir bir finansman mekanizması geliştirecek ve pilot uygulamasını yapacaktır. Proje faaliyetlerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) Yapı İşleri Genel Müdürlüğü (YİGM) yürütecektir.

Proje kapsamında saha denetimleri **WYG-BEŞER-SOM İş Ortaklığı** tarafından yürütülmekte olup, saha renovasyon çalışmaları ise Yüklenici firma **Meridyen Konut Müh. İnş. San. Tic. A.Ş. & AGV Yapı Tic. Ltd. Şti. Adi Ortaklığı** tarafından gerçekleştirilmektedir.

Proje kapsamında finanse edilecek faaliyetler şu şekildedir: (i) enerji tasarrufu sağlamak ve yenilenebilir enerji (YE) kullanımını artırmak amacıyla merkezi hükümet ve merkezi hükümete bağlı binaların tadilatlarının hazırlanması ve uygulanmasını finanse edecek merkezi hükümet binalarında enerji verimliliği yatırımları ve (ii) alt proje adaylarının taranması, enerji etütlerinin/teknik tasarımların gözden geçirilmesi; daha derin tadilat yaklaşımlarının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi için teknik destek, binaların kapsamlı elektrifikasyonu ve su verimliliğinde iyileştirmeler dâhil olmak üzere teknik yardım ve proje uygulama desteği; günlük proje yönetimi (ihalelerin hazırlanması ve yönetimi, sözleşme yönetimi, yenileme çalışmalarının denetimi); finansman gerekliliklerinin Dünya Bankası'nın (DB) güvene dayalı politika ve kılavuzlarına uygun olarak uygulanması; Banka'nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesinin (ÇSÇ) tatmin edici bir şekilde uygulanmasının sağlanması; enerji ve su tasarruflarının izlenmesi; Proje izlemesi ve değerlendirmesi; PUB personeli, enerji denetçileri ve tasarımcıları gibi hizmet sağlayıcıları, inşaat firmaları, bina yöneticileri, Enerji Verimliliği (EV) alanındaki kadınlar ve diğer ilgili Proje paydaşları için eğitim, kapasite geliştirme ve bilgi paylaşımı ve Proje iletişimi ve sonuçların yaygınlaştırılması.

Bu ÇSYP, Dünya Bankası (DB) Çevresel ve Sosyal Çerçevesi (ÇSÇ) ile Türkiye'nin ulusal kanunlarını (2872 sayılı Türk Çevre Kanunu, onay tarihi: 1982) ve ulusal yönetmeliklerini takip etmektedir. Bu ÇSYP'nin amacı, Dünya Bankası ÇSÇ'sinin Çevresel ve Sosyal Standartları (ÇSS'ler) ve ulusal gerekliliklerle tutarlı olarak projenin potansiyel olumsuz çevresel ve sosyal risklerini ve etkilerini değerlendirmek ve azaltmaktır.

2. YASAL VE KURUMSAL ÇERÇEVE

KABEV-2'nin yasal ve kurumsal çerçevesi, KABEV-2 ÇSYÇ'sinin 3. Bölümünde kapsamlı bir şekilde ele alınmaktadır. ÇSYÇ Bölüm 3, Türkiye'nin yasal çerçevesini ve devamında izinler de dâhil olmak üzere ulusal çevresel ve sosyal değerlendirme düzenleme sürecini net bir şekilde sunmaktadır ve DB Çevresel ve Sosyal Standartları (ÇSS) ile yasal gereklilikler arasındaki boşlukları tanımlamaktadır.

Bu ÇSYP' nin geliştirilmesinde hem ÇSS'ler hem de alt projeyle ilgili faaliyetlere ilişkin ulusal mevzuat yasal çerçevesi dikkate alınmış ve uygulanabilir ve etkili önlemler raporlanmıştır.

KABEV-2 ÇSYÇ' sine (Türkçe ve İngilizce) aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

https://www.kabev.org/wp-content/uploads/2024/02/P500777_KABEV2-CSYC-2.pdf

https://www.kabev.org/wp-content/uploads/2024/02/P500777_EEPB2-ESMF.pdf

3. GENEL PROJE VE PROJE SAHASI BİLGİSİ

Ülkemizin enerji ihtiyacı, gelişen ekonomiye bağlı olarak şehirleşme ve nüfus artışının da etkisi ile her geçen gün artmaktadır. Artan ihtiyacın paydaşlarına bakıldığında ülkemizde binalar enerji tüketiminde sanayiden sonra ikinci sırada gelmektedir. KABEV-2 Projesi'nin genel hedefi; kamunun sektöre öncülük ederek enerji tüketimini ve kamu kaynaklı cari açığın azaltılmasını sağlamak, diğer yandan enerji verimliliği çalışmaları için sektöre örnek olmasıdır.

KABEV-2 Projesi'nin faydası enerji tüketiminin azaltılması ile kamu bütçesinde tasarruf sağlamanın yanı sıra yaratacağı çevresel ve sosyal olumlu etkileri, toplumun bilinçlendirilmesi ve geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Basit inşaat çalışmaları ile gerçekleştirilen faaliyetlerin, doğaları gereği mevcut proje sınırları içerisinde, çok kritik olmayan çevresel ve sosyal etkiler yaratacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla, Dünya Bankası (DB) Çevresel ve Sosyal Çerçevesi (ÇSÇ) gereklilikleri kapsamında, KABEV-2 Projesi, muhtemel geçici, beklenen ve kısıtlı etkileri göz önünde bulundurularak B Kategorisi projeler kapsamında değerlendirilmektedir. Etkiler kritik olarak değerlendirilmese de Dünya Bankası (DB) Çevresel ve Sosyal Çerçevesi (ÇSÇ) uygulanması gerekmektedir. KABEV-2 Projesi kapsamında yapılacak olan yenileme ve onarım çalışmaları ÇED Yönetmeliğine göre ÇED sürecinden muaftır.

Bu ÇSYP, atık oluşumu (tehlikeli, tehlikesiz) gibi çevresel etkileri, yenileme aktivitelerinin kurumun günlük faaliyetleri ile çakışması gibi sosyal etkileri, işçi ve faydalanıcıların sağlık ve güvenliği gibi İSG etkilerini, DB ve ulusal ilgili mevzuat ile mevcut en iyi teknikler doğrultusunda mümkünse ortadan kaldırmak, değilse göz ardı edilebilecek seviyeye indirmek için KABEV-2 Projesi için kılavuz doküman olarak hazırlanmıştır.

Bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP), Kamu Binalarında Enerji Verimliliği (KABEV-2) Projesi kapsamında Diyarbakır İli Sur ilçesi, Dicle Mahallesinde bulunan **Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü**'nde yapılacak yenileme faaliyetlerinin neden olabileceği çevresel ve sosyal etkilerin kabul edilebilir düzeyde tutulabilmesi ve/veya ortadan kaldırılabilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi için hazırlanmıştır.

3.1 Alt Proje Bilgileri

Alt Proje Başlığı:	Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü
Etki Azaltma ve Kapasite Geliştirme Tahmini Maliyet:	40.000,00 USD
Başlangıç/Bitiş Tarihi:	07.07.2025 tarihinde Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü binasının yer tesliminin yapılmıştır. Tüm imalatların, yer teslim tarihinden itibaren 10 ay içinde tamamlanması hedeflenmektedir. Bu sürede işin zamanında ve eksiksiz tamamlanması için gerekli planlamalar yapılmış olup, uygulamalar bu doğrultuda yürütülecektir.
Yararlanıcı (Kadın/Erkek) Sayısı	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Ticaret Bakanlığı verilerine göre cinsiyet dağılımı kadın %34 civarında, erkeklerin ise %66 civarındadır. Veriler (2024 yılı için): Kadın Çalışan Sayısı: $120 \times 0.34 \approx 41$ kişi Erkek Çalışan Sayısı: $120 \times 0.66 \approx 79$ kişi Toplam Çalışan Yararlanıcı Sayısı: 120 kişi Kadın Ziyaretçi Sayısı: TÜİK'in 2024 yılı verilerine göre, kadınların toplam istihdam içindeki oranı yaklaşık 31.3%'tür.

	Ziyaretçi kadın sayısı = $75 \times 0.31 \approx 23$ Ziyaretçi erkek sayısı: $75 \times 0.69 \approx 52$ Yararlanıcı Toplam Kadın Sayısı: 41 (çalışan) + 23 (ziyaretçi) = 64 kişi Yararlanıcı Toplam Erkek Sayısı: 195 - 64 = 131 kişi
--	--

3.2 Saha ve Konum Açıklaması

Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü, Diyarbakır ili Kayapınar ilçesi Medya Mahallesi'nde yer almakta olup, merkezi konumuyla bölgedeki ticaret ve lojistik faaliyetlerinde önemli bir rol üstlenmektedir. Müdürlüğün şehir merkezine olan yakınlığı ve ulaşım ağlarının merkezinde bulunması, işlemlerin hızlı ve verimli bir şekilde yürütülmesine olanak tanımaktadır. Müdürlüğün çevresinde, çevresinde yerleşim alanları ve işletmeler bulunmakta olup ayrıca 400 metre mesafede bir ilkokulu, 230 metre mesafede İlçe Emniyet Müdürlüğü, 420 metre mesafede adli tıp kurum başkanlığı ve 200 metre mesafede eczaneler hassas alıcılar da bulunmaktadır. Binanın bir kısmında kırsal alana bulunmaktadır ve yakın çevrede olumsuz etkilenecek başka bir kamu tesisi bulunmamaktadır. Alt projeye ait bina genel yerleşimine ait uydu görüntüsü Şekil 1'de verilmekte olup diğer uydu görüntüleri ve bina mevcut durum fotoğrafları eklerde sunulmuştur.

Şekil 1: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Ana Bina Dışarıdan Görünümü

3.3 Alt Proje Tanımı ve Faaliyetleri

Bu bölümde, ilişkili faaliyetler de dahil olmak üzere alt proje kapsamında gerçekleştirilecek tüm faaliyetler tanımlanmaktadır.

KABEV-2 projesi kapsamında Diyarbakır Gümrük Müdürlüğünde dört (4) bloğun enerji etüdüne yer verilmiş olup bu bloklar ana bina, tasfiye ve işletme binası, sosyal tesis ve konferans salonu şeklindedir. Binalar 2012 yılında inşa edilmiş olup 4 blok için toplam inşaat alanı 8.500,98 m² 'dir. Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü kullanıcı sayısı 120 çalışan, 75 ziyaretçi üzere toplamda 195'dir.

Proje kapsamında bina gurubunun enerji verimliliği etüt çalışması yapılmış ve etüt çalışması ile tasarruf potansiyeli belirlenmiştir. Bu kapsamda Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü'nde aşağıda özetlenen enerji verimliliği projelerinin uygulaması sonrasında, **binalardaki enerji ihtiyacı azalacak, yenilenebilir enerji teknolojileri uygulaması ile binaların yıllık ortalama toplam enerji tüketiminden 328,843.67 kWh tasarruf edilecektir. Bu tasarruf CO₂ emisyonunda yıllık 118.26 ton azaltma sağlanmasını da beraberinde getirecektir. Ayrıca bu uygulamalar ile binalarda konfor şartları da iyileşecektir.**

1. Mevcut kazanlar kaldırılarak 1 adet 750 kW (80/60 C) yer tipi yoğuşmalı kazan kaskat sistemi ile değişimi sağlanacaktır, ısıtma sistemi daha verimli hale getirilerek otomasyon sistemi kurulacaktır.
2. Ana binanın çatı arasına ($\lambda=0,040$) 6 cm cam yünü malzeme ile yalıtım yapılacaktır.
3. 947 Adet mevcut verimsiz aydınlatma sistemi LED armatürle değiştirilecektir.
4. 6 adet ısıtma pompası ve 2 adet paslanmaz çelik hidrofor en az IE4 sınıfı pompa ile değiştirilecektir.
5. Ana bina çatı alanlarına 82,50 kWe güneş enerji santrali yapılacaktır.
6. Enerji izleme sistemi (EnYS) ve Otomasyon (BMS) Sistemi kurulacaktır.

4. ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANI

Aşağıdaki **Tablo 1**, inşaat Yüklenicisi Meridyen Konut Müh. İnş. San. Tic. A.Ş. & AGV Yapı Tic. Ltd. Şti. Adi Ortaklığı Proje faaliyetleri sırasında uyulması gereken gerekli önlemleri tanımlayan Yüklenici Çevresel ve Sosyal Yönetim Planını (Y-ÇSYP) özetlemektedir. Bu plan, alt projeye özgü öngörülen çevresel-sosyal riskler ile etkilerin yanı sıra önerilen hafifletme önlemlerini de içermektedir. Bu risk ve etkilerin beklendiği aşamalar, izleme sistemi içindeki göstergeler, izleme sıklığı, projenin farklı uygulama taraflarına atanan sorumluluklar ve tahmini maliyetler hakkında ayrıntılar sağlamaktadır. Y-ÇSYP, proje zaman çizelgesi boyunca bu riskleri ve etkileri ele almaya yönelik stratejileri kapsamlı bir şekilde ifade etmektedir.

Proje kapsamında yürütülen tüm faaliyetler süresince, çevresel ve sosyal etkilerin etkin şekilde yönetilmesi amacıyla hazırlanan Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP), Yüklenici tarafından detaylı şekilde incelenmiştir. ÇSYP'de yer alan risk ve etkiler ile bu etkilere karşı alınması gereken önleyici ve azaltıcı tedbirlerin, proje uygulama sürecine entegre edilerek uygulanması gerekmektedir.

ÇSYP kapsamında belirtilen izleme göstergeleri, izleme sıklıkları, sorumluluk dağılımları ve tahmini maliyetlerin dikkate alınmasıyla; faaliyetlerin her aşamasında çevresel ve sosyal yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli olan organizasyon yapısı ve uygulama sistemimiz oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, saha özelinde hazırlanacak olan Yüklenici-Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (Y-ÇSYP) tarafımızdan hazırlanacak olup, onaylı ÇSYP'ye uygun şekilde yürütülecektir.

Yüklenici olarak; Atık Yönetim Planı (Ek-1), Kirlilik Önleme Planı (Ek-2), İşgücü Yönetim Planı (Ek-3), Yüklenici İş Sağlığı ve Güvenliği (Y-İSG) (Ek-4) Planı ile Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Trafik Yönetim Planı (Ek-5) gibi alt yönetim planları da hazırlanarak, danışman denetimine sunulacaktır. Söz konusu planlar, danışmanın değerlendirmesinin ardından nihai onay için ilgili kuruma (PUB) iletilecektir.

Uygulama süresince müşavir ekip tarafından yapılacak olan izleme ve denetim faaliyetlerine tam destek verilecek, gerekli durumlarda düzeltici ve önleyici faaliyetler hızla hayata geçirilecektir. Yüklenici olarak, projeye özgü tüm çevresel ve sosyal risklerin yönetimi için etkin bir sistem kurulması sağlanacaktır ve süreç ÇSYP ve DB standartlarına uygun olarak yürütülecektir.

Tablo 1: Çevre ve Sosyal Yönetim Planı

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
Tüm İnşaat İşleri için Genel									
Çevresel ve Sosyal Yönetim: Alt projenin çevresel ve sosyal risk ve etkilerinin yetersiz yönetimi	Y-ÇSYP inşaat işleri başlamadan önce sunulmuş ve onaylanana kadar alt proje kapsamında hiçbir inşaat faaliyeti gerçekleştirilememiştir. Y-ÇSYP KABEV-2 projesi kapsamındaki alt projenin olası risk ve etkilerine uygun olarak (ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) ve ÇSYÇ'sinde verilen aşağıdaki sahaya özgü yönetim planlarını içermektedir: • Toplum Güvenliği ve Trafik Yönetimi Planı (TGTP) Ek-5'de verilmektedir. • Atık Yönetim Planı Ek-1'de verilmektedir. • Rastlantısal Bulgu Prosedürü Ek-6'de verilmektedir. • Kirlilik Önleme Planı Ek-2'de verilmektedir. • Şikayet Mekanizması (ŞM) Risk değerlendirmesi ve acil durumları içeren Yüklenici İş Sağlığı ve Güvenliği Planını (Y-İSGP) inşaat işleri başlamadan önce hazırlayarak Müşavir'in onayına sunulmuştur. Müşavir Y-İSGP'yi PUB onayına sunmuştur. Y-İSGP PUB tarafından onaylanana kadar alt proje kapsamında	X	X		Tüm alt yönetim planları inşaat öncesinde onaylanır ve inşaat dönemi boyunca uygulanır.		X		Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	hiçbir inşaat faaliyeti gerçekleştirilmemiştir.								
Hava Kalitesi: İnşaat faaliyetleri, nedeniyle, alt proje sahası çevresinde toz oluşumu, araçlar ve makineler nedeniyle hava kalitesinin kötü etkilenmesi	Toz oluşumuyla ilgili ortam hava kirliliği aşağıda verilen etki azaltma önlemlerinin uygulanmasıyla kontrol altına alınması hedeflenmiştir. - Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ile Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü Yönetmeliğine uygun önlemler alınmaktadır. - Malzeme taşınması gereken durumlarda kamyonların üstü örtülecek ve hız sınırı getirilmiştir. - Kullanılacak tüm araçların Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereği egzoz emisyon izinleri olacak ve bütün araçların düzenli olarak bakımları yapılmış ve denetlenmiştir. - Malzeme taşınması sırasında kullanılacak olan yollarda tozumanın önlenmesi amacıyla gerektiğinde arazöz ile yollarda sulama planlanmıştır. - İşçilerin gerekli iş kıyafetleri, eldiven ve maskeleri verilmiş ve kullanması sağlanmıştır. - Kurak mevsimlerde yere düzenli olarak su uygulanarak açıktaki çalışma alanlarından kaynaklanan toz en aza indirilmektedir.		X		Hava kalitesi kontrol önlemlerinin görsel denetimi Şikayet kayıtları (varsa) Bakım kayıtları	X			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	- İnşaat/yıkım enkazı kontrollü bir alanda tutulmakta ve enkaz tozunu azaltmak için üzerine su püskürtülmektedir. - Rüzgarlı günlerde ince toprak parçacıklarının askıda kalmasını, dağılmasını veya başıboş hayvanların rahatsız etmesini önlemek için agrega malzemelerinin tutulan stoklarının üzeri kapatılmaktadır. - Tozu en aza indirmek için yollar vb. gibi çevredeki ortam enkazdan uzak tutulmaktadır. - Sahada inşaat/atık malzemelerinin açıkta yakılması söz konusu değildir. - Şantiyelerde inşaat araçlarının aşırı rölantide çalışması önlenmektedir. - En yakın alıcılardan toz oluşumuna ilişkin herhangi bir şikayet alınması durumunda, yetkili bir laboratuvar tarafından toz ölçümleri yapılması planlanmaktadır. Ölçülen seviyeler sınır değerlerin üzerindeyse, bu bağlamda hafifletme önlemleri artırılmaktadır. Örneğin; ıslak bastırma / sulama faaliyetlerinin artırılması, toksik olmayan kimyasalların uygulanması, hızın / trafiğin daha da azaltılması sağlanmaktadır.								
Gürültü:	İnşaat faaliyetleri ulusal mevzuatta tanımlanan sürelerle sınırlı olacak ve faaliyetler yakınlardaki topluluklarla istişarede bulunarak		X		Ses kontrolleri	X			Yüklenici (uygulama)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
Araç ve ekipmanlardan kaynaklanan gürültü oluşumu	planlanmış, böylece en gürültülü faaliyetler en az rahatsızlığa neden olacak dönemlerde gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliğine uyulmaktadır. - İnşaat işlemleri mümkün olduğunca gündüz zaman dilimi ile sınırlı tutulmaktadır Faaliyetlerin akşam ve gece zaman diliminde gerçekleştirilmesi söz konusu olduğunda bu çalışmalara ilişkin İl Mahalli Çevre Kurulundan izin alınmaktadır. - Şantiye faaliyeti sonucu oluşabilecek darbe gürültüsü, Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliğinde belirtildiği şekilde $L_{max}(C)$ gürültü göstergesi cinsinden 100 dB(C)'yi aşmayacaktır. İş sağlığı ve güvenliği açısından Dünya Sağlık Örgütü (WHO), işitme bozukluğunu önlemek için gürültüye maruz kalma düzeylerinin 24 saatlik bir süre içinde 70 dB ve 1 saatlik süre için de 85 dB belirlemiştir. Ayrıca Dünya Bankası Çevresel, Sağlık ve Güvenlik Rehberi Tablo 1.7.1'de konutlar/egitim kurumları ve resmî kurumlar için inşaat faaliyetlerinden kaynaklı eşdeğer gürültü seviyelerinin 07:00-22:00 saatleri arasında 55 dB,				Şikayet kayıtları (varsa) Ekipman kayıtları				Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	22:00-07:00 saatleri arasında ise 45 dB'i aşmaması sağlanacaktır. - İnşaat aşamasında gerçekleştirilen çalışmalar sırasında jeneratör, hava kompresörü ve çalışan diğer mekanik ekipmanların motor kapakları kapalı tutulmakta, ekipmanlar yolcu alanlarından olabildiğince uzak noktalara yerleştirilmektedir. - Şantiye faaliyeti sonucu oluşabilecek darbe gürültüsü, LC max gürültü göstergesi cinsinden 100 dBC'yi aşmamaktadır. - İnşaat aşamasında gürültü seviyesinin artış göstermesi durumunda, iş makinelerinin aynı anda çalıştırılmaması ya da mümkün olduğunca yeni model araçlar kullanılması gibi önlemler alınmaktadır. - Şantiye sahası yakınında ikamet etmekte olan yerel halk inşaat süresince düzenli aralıklarla bilgilendirilmektedir. - Gerekli durumlarda belirlenen gürültü azaltma önlemleri (çitler, bariyerler veya yanmalı motorlar için susturucu cihazlar gibi saptırıcılar), ilgili yöntem beyanları da dahil olmak üzere uygulanmaktadır. - Tüm ekipmanlar, üreticinin bakım prosedürleri takip edilerek ve gürültü seviyelerini azaltmak								

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	için jeneratörlerin etrafına akustik muhafazalar yerleştirilerek iyi çalışır durumda tutulmaktadır. • İnşaat sırasındaki gürültü, ruhsatta kararlaştırılan kısıtlı sürelerle sınırlı olmaktadır. • Gereksiz alarm, korna ve siren kullanımından kaçınılmaktadır. • Proje ulaşımının toplumsal alanlardan geçmesini en aza indirilecektir. Proje alanı ile yaşam alanları arasında bulunan açık alanlar gürültünün yaşam alanlarına etkisini azaltılmaktadır. • En yakın alıcılardan gürültü oluşumuna ilişkin herhangi bir şikayet alınması durumunda gürültü ölçümleri yapılmıştır. Ölçülen seviyeler sınır değerlerin üzerindeyse, mekanik ekipmanlar için akustik bariyerler kurulması, belirli ekipman veya operasyon parçaları için çalışma saatlerinin sınırlandırılması vb. gibi azaltıcı önlemler geliştirilmektedir.								
Sağlık ve Güvenlik: Yüksekte çalışma, dönen ve hareketli ekipman, elektrik güvenliği, tehlikeli	• İnşaat ve/veya rehabilitasyon için yasal olarak gerekli tüm izinler alınmaktadır. • İnşaat alanında gece çalışması, yüksekte çalışma, kazı işleri, kaynak işleri vb. çalışmalar için iş izin sistemi kurulmaktadır.		X		Kontrol önlemlerinin görsel denetimi İSG kayıtları	X			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
maddelerle çalışma vb. gibi çalışma sahalarındaki güvenli olmayan uygulamalar ve tehlikeler nedeniyle İSG ile ilgili riskler.	- Günlük yapılacak olan imalatlar ile ilgili izin alınmakta ve Müşavir denetiminde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca konu hakkında yolcular ve personeller bilgilendirilmektedir. - Uygulanacak tüm inşaat faaliyetlerinin ulusal yasa ve yönetmeliklere ve DB standartlarının gerekliliklerine uygun olarak yürütülmesini izlemek ve sağlamak için yüklenici tarafından sürekli olarak her çalışma için Müşavir tarafından günlük, PUB tarafından düzenli saha denetimleri yapılmaktadır. - Sahada Yüklenici ve Müşavirin tam zamanlı İş Güvenliği uzmanı bulundurmakta ve sürekli denetim yapmaktadır. Yüklenici bu uzmanların özgeçmişlerini onaya sunmuştur. Bu uzmanların inşaat süresi boyunca şantiyede bulunması zorunludur. - İnşaat alanı güvenli giriş eğitimi hazırlanmıştır. (Ziyaretçiler için) - Yüklenicinin sözleşmesinde Zorla Çalıştırmaya ilişkin güçlendirilmiş bir sözleşme maddesi bulunmaktadır. - Yüklenici tarafından ÇSYÇ uyarınca KABEV-2 İşgücü Yönetim Prosedürlerine (bkz. https://www.kabev.org/wp-content/uploads/2024/01/P500777_TR-Energy-Efficiency-in-Public-Buildings-2_Labor-				Çalışan kayıtları Olay istatistikleri ve kayıtları Çalışan şikayetlerinin kayıtları Çalışma araçlarının/ prosedürlerinin varlığı				

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	Management.pdf) uygun bir İşgücü Yönetim Planı hazırlanarak PUB onayına sunulmaktadır. Çalışanlar bu planın içeriği ve gereklilikleri konusunda eğitilmektedir. • Yüklenici, risk değerlendirme bulgularını da dikkate alarak kaynak, yüksekte çalışma, kesme, iskele kurulumu ve kullanımı ve benzeri İSG açısından kritik işler için İSG çalışma prosedürleri/talimatları hazırlamış ve uygulamaktadır. İşçiler bu talimat ve prosedürlerin gereklilikleri konusunda eğitilmektedir. • Yüklenici, güvenli yükleme ve boşaltma da dahil olmak üzere forklift gibi özel araçların güvenli bir şekilde çalıştırılması için eğitimli ve sertifikalı operatörler istihdam etmektedir. • İnşaat çalışmaları başlamadan önce, yapılacak tüm çalışmalar için bir Risk Değerlendirmesi ve Yöntem Beyanları hazırlanmış ve uygulanmaktadır. • İlgili prosedürler ve planlar: Risk değerlendirme, güvenlik, eğitim, izleme, olay inceleme ve raporlama prosedürlerini içeren Sağlık ve Güvenlik Planları ve ilgili prosedürleri içeren Acil Durum Planları Yüklenici tarafından uygulamaya konulmuştur.								

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	- Özellikle GES kurulumunda çalışacak olanlar için, yüksekte çalışma işlerinde kullanılan makina ve ekipmanlara ek olarak paraşüt tipi emniyet kemeri, emniyet halatları, enerji sönmüleyici aparatlar, emniyet kancaları, baret, güvenlik ağı, korkuluklar gibi kişisel koruyucu donanım kullanılmaktadır (Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği ve TS EN 1263-1Güvenlik ağıları). Montaj işlerinde kullanılan merdivenler TS EN 131-1+A1 (16.12.2019) e uygundur. Bu alanlarda çalışanlara yüksekte çalışma ile ilgili tehlike ve riskler konusunda bilgilendirme yapılmakta ve gerekli eğitim verilmektedir. - Ekipman bakım- onarım planları yapılmakta, sorumlu kişiler tayin edilmektedir. - Malzemeler için alım, sevkiyat süreçleri ile depolama alanlarının planlamaları yapılmaktadır. - Tehlikeli kimyasallarla çalışma prosedürünün hazırlanması, malzemelerin depolama alanları oluşturulmaktadır. - Mesleki yeterlilik belgeleri değerlendirilmekte ve temin edilmektedir. - Sahalarda kullanılacak iş ekipmanlarının bakım formları temin edilmektedir.								

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	- Yeni ekipmanlar ve yenilikler olduğunda tüm çalışmaların güncellenmesi yapılmaktadır. - Sahaya girecek tüm kaldırma araçların, basınçlı kap ve kazanların periyodik kontrolleri sağlanmış ve giriş onayı verilmiştir. - Sahaya girecek tüm makine, ekipman (iskeleler dahil) ve el aletlerinin TSE standartlarına uygunluğunun ve CE belgesinin kontrol edilmekte ve giriş onayı verilmektedir. - Kimyasal maddelerin sahaya girişi geçerli malzeme güvenlik bilgi formlarının kontrolünden sonra yapılmaktadır. - Haftalık ve aylık saha İSG toplantıları yapılmaktadır. - Sahada yürütülecek her faaliyet için yapım metodu ve risk değerlendirmesi yapılmaktadır. - Bakım onarım çalışmaları tehlikeli gerilimle çalışmalar için kilitle etiketle sistemi kurulmaktadır. - Sahada İSG uygunsuzluklarına ilişkin disiplin uygulaması sistemi kurulmakta ve tüm çalışanlara bu konuda eğitim verilmektedir. - Sahaların uygun şekilde işaretlenmesi, çalışanları uymaları gereken temel kurallar ve düzenlemeler konusunda bilgilendirme yapılmaktadır.								

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	- Çalışma sahası günlük olarak temiz tutulacak ve molozlardan arındırılmaktadır. - Yasal gereklilikler doğrultusunda ilk yardım çantası ve diğer acil müdahale ekipmanları sağlanmaktadır. - Aşındırıcı sıvıları ve diğer zehirli maddeleri uygun şekilde kapatılmış kaplarda saklanmakta ve uygun şekilde emniyete alınmış alanlarda toplanacak ve bertaraf edilmektedir. - Yapısal açıklıkların yeterince örtüldüğünden/korunduğundan emin olunması sağlanmaktadır. - Çatılarda veya açık zeminlerde depolanan gevşek veya hafif malzemeleri emniyete alınmaktadır. - Hortumların, güç kablolarının, kaynak kablolarının vb. yoğun olarak kullanılan yürüyüş yollarına veya alanlara döşenmesi önlenmektedir. - Şiddetli yağışlar veya her türlü acil durum sırasında tüm çalışmaları askıya alınmaktadır. - Çalışanlara, çalışma sahası ve yapılacak işle ilgili olası riskleri ve azaltıcı önlemleri belirten İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) eğitimleri ve araç kutusu konuşmaları verilmektedir. - İşçiler için güvenli bir çalışma ortamı sağlanmakta ve inşaat faaliyetlerinden önce								

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	uluslararası en iyi uygulamalar ve Türk Mevzuatı doğrultusunda uygun kişisel koruyucu donanım (KKD) tedarik etmektedir (her zaman baretler, gerektiğinde maskeler ve güvenlik gözlükleri, emniyet kemerleri ve güvenlik botları, vb.) - Tüm faaliyetler, hem İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (30 Haziran 2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmi Gazete) ve ilgili yönetmelikleri hem de Dünya Bankası Grubu ÇSG Kılavuzları doğrultusunda uygulanmaktadır. - Yüklenici, herhangi bir önemli olayın meydana gelmesi durumunda ÇŞİDB'yi derhal bilgilendirecektir. ÇŞİDB, herhangi bir önemli olayı (kazalar, dökülmeler, ölümler, vb.) 2 gün (48 saat) içinde Dünya Bankası'na bildirecek ve 30 iş günü içinde kök neden analizi ve düzeltici eylem planı ile birlikte bir olay inceleme raporunu Dünya Bankası'na gönderecektir.								
Sağlık ve Güvenlik: İnşaat faaliyetleriyle ilişkili toplum sağlığı ve güvenliği riskleri	- İSG planındaki etki azaltma önlemleri uygulanmaktadır. - Toplum Güvenliği ve Trafik Yönetim Planı (TGTYP) hazırlanmış ve PUB onayını takiben uygulanması hedeflenmektedir. 18 yaşından küçüklerin ve sahada çalışma izni bulunmayan üçüncü şahısların şantiye sahasına girmesine izin verilmemektedir.		X		Kontrol önlemlerinin görsel denetimi Trafik kazası kayıtları			X	Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	- Çalışma alanları, personeller için tehlike oluşturmayacak şekilde güvenli bariyerlerle ayrılmış ve İSG standartlarına uygun tabelalar asılıp girişler yasaklanmıştır. - Gerekli görülmesi halinde gümrük kullanıcılarına (yolcu, idari personel, vs.) inşaat alanına yaklaşmanın riskleri hakkında bilgilendirme yapılması sağlanmaktadır. - İnşaat alanına izinsiz girişleri önlemek için kilitli kapılar, uyarı tabelaları ve gerekiyorsa güvenlik personeli bulundurulmaktadır. - İnşaat alanının çevresi bariyerlerle kapatılmakta ve malzeme stoklarını/depolama alanlarını halktan koruyacak ve güvenli olmayan yerler de dahil olmak üzere uyarı işaretleri asılmaktadır. Çocukların inşaat alanlarında oynamasına izin verilmemektedir. - İnşaat sırasında kurum çalışanlarının güvenliğini sağlamak üzere ve çalışılan alanların bağlantısını kesmek üzere (alanların çevrilmesi, gerekli işaretlemelerin yapılması, ihtiyaç halinde bu amaçla personel görevlendirilmesi vb) gerekli önlemler alınmaktadır. Cinsel Taciz/Cinsel İstismar (CT/Cİ) olasılığına karşı gerekli önlemler alınmakta ve ŞM işletilmektedir. - Proje sahası gece boyunca aydınlatılmaktadır.				Şikayet kayıtları				

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	- Çevredeki alan temiz tutulmakta ve atıklar atılmamaktadır. Atıkların düzenli olarak toplanması ve inşaat sahasından uzaklaştırılması sağlanmaktadır. - Yanlış kullanım, dökülme ve insanların kazara maruz kalma potansiyelini en aza indirmeyi amaçlayan tehlikeli maddelerin depolanması, taşınması ve dağıtımı için güvenlik kurallarına uyulmakta ve halkın erişiminin mümkün olmaması sağlanmaktadır. - Ekipman arızası veya erken arızadan kaynaklanan potansiyel ciddi kazaları en aza indirmek için araçların düzenli bakımı yapılmakta ve yeni araçlar kullanılmaktadır. - Kamuoyu, bulaşıcı hastalıklarla ilgili alınan önlemler de dahil olmak üzere yürütülmekte olan çalışmalar hakkında, tüm paydaşların erişebileceği alanlarda (çalışma sahaları dahil) uygun iletişim araçları ve yöntemleri (ör. çevrimiçi/sanal ve/veya fiziksel olarak) kullanılarak bilgilendirilmektedir. - Herhangi bir salgın veya pandemi / bulaşıcı hastalık durumunda Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından sağlanacak rehber, kılavuz ve tavsiyelere uyulacak, iş sağlığı ve güvenliği								

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	açısından hem çalışanlar hem de işyerleri için ilgili tüm önlemler alınmaktadır. • Tüm trafik yönlendirmelerinde engelli kişilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmaktadır. • Yüklenici, inşaat sahasının uygun şekilde emniyete alınmasını ve inşaatla ilgili trafiğin uygun şekilde düzenlenmesini (uygun güzergah planlaması dahil) sağlamaktadır. Bu, aşağıdakileri içerecek ancak bunlarla sınırlı değildir: • Tabelalar, uyarılar, bariyerler ve trafik yönlendirmeleri: saha görünür olacak ve halk tüm potansiyel tehlikelere karşı uyarılmaktadır. • Özellikle saha erişimi ve saha yakınındaki yoğun trafik için trafik yönetim sistemi ve personel eğitimi verilmektedir. İnşaat trafiğinin karıştığı yerlerde yayalar için güvenli geçişler ve yaya geçitleri sağlanmaktadır. • Çalışma saatlerinin yerel trafik düzenine göre ayarlanması; örneğin, trafiğin yoğun olduğu saatlerde veya hayvanların hareket ettiği zamanlarda büyük nakliye faaliyetlerinden kaçınılmaktadır. • Halkın güvenli ve rahat geçişi için gerekirse, sahada eğitilmiş ve görünür personel								

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	tarafından aktif trafik yönetimi gerçekleştirilmektedir.								
İnşaat sahasında oluşan atık su/atık yakındaki dere ve nehirleri etkileyebilir (su kirliliği)	- Oluşan atık suyun sahada depolanmasını veya bertaraf edilmesi en aza indirilmektedir. - Yüzey suları üzerindeki olası olumsuz etkileri önlemek için akarsuların yakınında/içinde geçici veya nihai atık bertarafı kesinlikle yapılmamaktadır. - İnşaat araçları ve makineleri yalnızca yüzey akışının doğal yüzey suyu kaynaklarını kirlilemeyeceği belirlenmiş alanlarda yıkanmaktadır. - Tehlikeli atıkların ve ömrünü tamamlamış/kullanılmayan güneş panellerinin depolanması için gerekli önlemlerin alındığı özel bir depolama alanı bulunmaktadır.		X	X	ÇŞİDB tarafından yakınlarda gerçekleştirilen su kalitesi izleme çalışmalarının görsel kontrolleri ve kayıtları	X			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)
İnşaat faaliyetleri nedeniyle toprak ve yeraltı suyu kirliliği	- Atık toplama ve bertaraf yolları ve sahaları, inşaat faaliyetlerinden beklenen tüm ana atık türleri için sahaya özel Atık Yönetim Planlarında tanımlanmaktadır. - Üretilen atıkların sahada depolanmasını veya bertaraf edilmesi en aza indirilmektedir. - Mineral inşaat atıkları, yerinde ayrıştırma yoluyla genel çöp, organik, sıvı ve kimyasal atıklardan ayrılacak ve uygun konteynerlerde depolanmaktadır.		X		Kontrol önlemlerinin görsel denetimi Olay kayıtları Eğitim kayıtları	X			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	- Tehlikeli ve tehlikeli kimyasallar ve malzemeler, dökülme ve devrilmeyi önlemek için belirlenmiş bir depolama alanında emniyete alınmaktadır. - Yarı kullanılmış kimyasal içeren konteynerlerin kapakları olacak ve kullanılmadıkları zamanlarda kapakları sıkılmaktadır. - Herhangi bir tehlikeli maddenin veya tehlikeli atığın dökülmesi durumunda, maruziyet alanını sınırlandırmak için dökülme önleme yöntemleri uygulanmaktadır. Bu tür olaylara müdahale edebilecek çalışanlar, dökülmelere acil müdahale konusunda ilgili eğitimlere sahip olması hedeflenmektedir. - Uygun dökülme kitleri inşaat alanında uygun yerlere yerleştirilmektedir. - İnşaatı, uygun olduğu şekilde kurak mevsim boyunca planlanmamaktadır.				Şikayet kayıtları				
İnşaat faaliyetlerinden kaynaklanan atık üretimi (inşaat yıkım atıkları, tehlikeli, biyolojik olarak parçalanabilir, geri dönüştürülebilir,	- ÇSYÇ’de alan Atık Yönetimi ve Kirlilik Önleme tedbirleri uygulanmaktadır. - Tehlikesiz atıklar, inert ve biyobozunur atıklar ve ayrıca geri dönüştürülebilir atıklar ayrı olarak toplanacak ve tehlikeli atıkların karışmasını önlemek için özel dikkat gösterilmektedir. - Yüklenici tarafından inşaat sahalarında uygun atık yönetimi uygulanmaktadır.		X	X (güneş panelleri için)	Atık üretim kayıtları Atık üretim kayıtları Atık bertaraf belgeleri	X			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
tehlikesiz, kimyasal vb.)	- Tehlikeli malzemeler (ömrünü tamamlamış/kullanılmayan güneş panelleri dahil) dökülme ve devrilmeyi önlemek için belirlenmiş bir depolama alanında emniyete alınmaktadır. - Yarı kullanılmış kimyasal içeren konteynerlerin kapakları olacak ve kullanılmadıkları zamanlarda kapakları sıkılmaktadır. - Beton mikserlerindeki artık (dışarıda kalan) betonun inşaat sahasına, çevresine veya inşaat sahalarının erişim yollarına akmasına izin verilmemektedir. - Beton mikserlerinin sürücülerine ilgili eğitim verilmektedir. - Herhangi bir tehlikeli maddenin veya tehlikeli atığın dökülmesi durumunda, maruziyet alanını sınırlandırmak için dökülme önleme yöntemleri uygulanmaktadır. - İnşaat sahalarında uygun noktalarda dökülme kitleri bulundurulmaktadır. - Herhangi bir dökülme durumunda, çalışanların bu tür olaylara müdahale etmesi kararlaştırılmış ve dökülmelere acil müdahale konusunda eğitimler verilecektir. - Eğitim kayıtları şantiyelerde tutulmaktadır.				Görsel kontroller				
Atık bertarafı (geçici depolama sahası)	Atık Yönetim Planı, atıkların ulusal mevzuat, uluslararası sözleşmeler ve iyi uygulamalara		X	X	Atık kayıtları	X			Yüklenici (uygulama)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	göre (kullanım ömrünü tamamlamış ve kullanılmayan güneş panelleri dahil) arıtılacağından ve bertaraf edileceğinden emin olunarak uygulanmaktadır. - Sahada oluşan atıklar türlerine göre ayrılarak geri dönüştürülebilecek atıklar uygun bir geçici depolama sahasında toplanarak lisanslı geri dönüşüm firmalarına gönderilmesi sağlanacaktır. - Zehirli ve zararlı atıkların bertarafı da E-ÇBS üzerinden gerçekleştirilmektedir. - Etki azaltma önlemlerinin uygulanmasını izlemek için müşavirler tarafından günlük görsel inşaat sahası denetimleri yapılmaktadır. - PUB ve Müşavirler, saha denetimleri yoluyla Ç&S etki azaltma önlemlerinin uygulanmasını izleyecektir.								Müşavir (denetleme)
Araç trafiği	- Çalışanların ve yerel halkın trafik kazalarına maruz kalmasını önlemek için Toplum Güvenliği ve Trafik Yönetim Planı uygulanmaktadır. - Yerel inşaat ve çevre müfettişleri ve topluluklar yaklaşan faaliyetlerden haberdar edilmektedir. - Ekipman arızası veya erken arızadan kaynaklanan potansiyel ciddi kazaları en aza indirmek için araçların düzenli bakımı yapılmaktadır.		X		Görsel kontroller Şikayetler	X			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	Rota planlaması dikkatle yapılmaktadır.								
Paydaş Katılımı ve Şikayet Mekanizması: İnşaatla ilgili şikayetler ve yerel halkın geçici olarak rahatsız edilmesi (kamunun kendisi veya sağlık klinikleri, camiler, okullar vb. gibi kamu faaliyetleriyle ilgili herhangi bir tesis etkileniyorsa)	KABEV-2 PKP'de önerilen ve aşağıda listelenen minimum önlemler uygulanmaktadır. - Yüklenicinin çalışmalarından etkilenebilecek kişilerle saha çalışması yapılmadan bir hafta önce bilgilendirme yapılacak ve etkili iletişim sağlanmaktadır. - Yerel çevre ve konutlar için sürekli irtibat ve duyarlılık programının uygulanması sağlanmaktadır. - Müşavir ve Yüklenici, uygun bilgileri sağlamak ve endişe duyulan konuları çözmek için ilk müdahale hattı olmak üzere toplumla ilişki kurmaya odaklanmakta, toplum irtibatından sorumlu özel bir kişi/kişiler atamaktadır. - Proje Şikayet Mekanizması, formların ve şikayetlerin açılması ve kapatılması yoluyla KABEV-2 PKP'sine uyumlu bir şekilde uygulanmaktadır. - Çalışmaların denetimi ve yönetiminden sorumlu olan tüm saha personelinin isimleri, irtibat telefon numaraları ve e-posta adresleri saha panosunda erişilebilir olması sağlanmaktadır. - Tüm çalışanlar, sosyal uyum ve Cinsel İstismar/Cinsel Taciz (Ci/CT) riskleri üzerindeki potansiyel olumsuz etkileri yönetmek için		X		Şikayet kayıtları Paydaş katılım kayıtları		X		PUB Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	KABEV-2 kapsamında hazırlanan İş Gücü Yönetim Prosedüründe (İYP) Bölüm-7 ve Ek-3 'te yer alan Davranış Kurallarını imzalayacak/taahhüt edecek ve bu konuda eğitilmektedir. - Tüm şikayetler KABEV-2 PKP'sine uygun şekilde kaydedilen, tam olarak araştırılan ve ne tür bir işlem yapıldığını bildirerek hızlı bir şekilde yanıtlanması sağlanmaktadır. Şikayetler kaydedilmekte ve yükleniciye, müşavire ve ayrıca PUB'a bildirilmektedir. - Saha girişlerinde, çevresel konular da dahil olmak üzere irtibattan sorumlu kişi(ler)in iletişim bilgilerini sağlayan kamu duyuru panoları oluşturulmaktadır.								
Toplum ve çalışanlar arasında bulaşıcı hastalıklar	- KABEV-2 kapsamında hazırlanmış olan İYP'de Bölüm 7'de altı çizilen etki azaltma önlemlerine ve Yüklenici tarafından hazırlanan İYP' ye uyulmaktadır. - Yerel ve uluslararası yetkililer tarafından duyurulan önlemlere uyulmaktadır.		X		Sağlık kayıtları	X			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)
Asbest Yönetimi: Asbest veya asbest içeren malzemelerden kaynaklanan çevre,	Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü 2014 yılında inşaa edilmiştir. Yapılan etüd ve saha çalışma sahalarında asbest karşılaşmamıştır. Ancak asbest ile karşılaşılması durumunda aşağıda belirtilen önlemler alınması sağlanmakta ve ilgili		X		Kontrol önlemlerinin görsel denetimi	X			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
sağlık ve güvenlik riskleri	yönetmelikler uygun hareket edilmesi hedeflenmektedir. - Çalışma sahasındaki potansiyel asbest varlığı riski, çalışmaların başlamasından önce değerlendirilmektedir. Asbest varlığı potansiyeli doğrulanırsa, daha fazla yer tespiti ve bertarafı için yasal olarak sertifikalı uzmanlarla iletişime geçilmesi planlanmaktadır. - Bir inşaat sahasında asbest veya asbest içeren malzemeler bulunursa, bunlar tehlikeli atık olarak açıkça işaretlenecektir. - Asbest, mevzuata uygun olarak sertifikalı uzmanlar tarafından maruziyeti en aza indirmek için uygun şekilde muhafaza edilecek ve mühürlenecektir. Diğer eylemler (sökme ve bertaraf) uzmanlar tarafından mevzuata uygun olarak tavsiye edilecektir. - Söküm öncesinde, söküm gerekliyse, asbest içeren malzemelerde asbest tozunu en aza indirmek için bir ıslatıcı madde ile muamele edilecektir. - Asbest içeren malzemeler geçici olarak depolanacaksa, kapalı kapların içine güvenli bir şekilde yerleştirilmeli ve açıkça etiketlenmelidir.				Asbest veya Asbest içeren malzeme söküm kayıtları				

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	Çıkarılan asbest içeren malzemeler tekrar kullanılmayacaktır.								
Kültürel Miras / Rastlantısal bulgu:	Kültürel veya tarihi alanlara zarar verilmemesi sağlanmaktadır. İnşaat alanı halen kullanılmakta olan bir alan olduğundan herhangi bir kültürel miras/varlıkla karşılaşılması olasılığı bulunmamaktadır. Ancak inşaat çalışmaları sırasında herhangi bir kültürel miras/varlıkla karşılaşılması durumunda rastlantısal bulgu prosedürü uygulanmaktadır.		X		Rastlantısal bulgu kayıtları		X		Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)
İşgücü ve Çalışma Koşulları: Potansiyel işgücü akını ve işçi kamplarının varlığıyla ilişkili riskler (konaklama koşulları, çocuk işçiliği riskleri, cinsiyete dayalı şiddet ve taciz, insan hakları vb. gibi) ve	- Yüklenici, KABEV-2 kapsamında hazırlanan İş Gücü Yönetim Prosedürlerine (İYP) dayalı olarak sahaya özgü İşgücü Yönetim Planı (İY Plan) hazırlanmıştır. - İşçilere, ulusal iş ve istihdam hukuku (yürürlükteki toplu sözleşmeleri de içerecek şekilde) kapsamındaki hakları gibi istihdam şart ve koşullarına ilişkin açık ve anlaşılır bilgi ve belgeler sağlanmıştır. - Çalışanlara ulusal yasalar ve KABEV-2 İYP'sine uygun olarak Yüklenici tarafından hazırlanan sahaya özgü İYP' ye göre düzenli olarak ödeme yapılmaktadır. - Çalışanlara ulusal yasalar ve KABEV-2 İYP'sinin ve Projeye özel hazırlanan İYP nin gerektirdiği		X		Kontrol önlemlerinin görsel denetimi Sağlık kayıtları Çalışan kayıtları Eğitim kayıtları	X			Yüklenici (uygulama) Müşavir (denetleme)

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
diğer işgücü sorunları	şekilde haftada yeterli dinlenme süresi, yıllık tatil ve hastalık, doğum ve aile izni sağlanmaktadır. İşçiler, iş akitlerinin feshedildiğine dair yazılı bildirimi ve kıdem tazminatı ödemelerine ilişkin ayrıntıları zamanında almaktadır. - Çalışanlar fırsat eşitliği ve adil muamele ilkesine göre istihdam edilmekte ve istihdam ilişkisinin herhangi bir yönüyle ilgili olarak ayrımcılık yapılmamaktadır. - Kadınlar, engelliler, göçmen işçiler ve çalışma çağındaki çocuklar gibi belirli işçi grupları da dahil olmak üzere proje çalışanlarına, DB ÇSÇ'nin ÇSS2'si doğrultusunda uygun koruma ve yardım önlemleri sağlanmaktadır. Bu süreç proje KABEV-2 İYP'sine uygun olarak sahaya özel olarak hazırlanan İYP uyarınca yürütülmektedir. - İşçilerin, işçi örgütlerine, toplu pazarlığa veya alternatif mekanizmalara katılmalarına veya katılmak istemelerine izin verilmektedir. - Asgari 18 yaşın altındaki çocuklar bu alt proje ile bağlantılı olarak Yüklenici tarafından istihdam edilmemekte ve görevlendirilmemektedir. - Gönüllü olarak yapılmayan ve bir kişiden güç veya ceza tehdidi altında alınan herhangi bir iş				İşçi şikayetlerinin kayıtları				

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	veya hizmetten oluşan zorla çalıştırma, bu alt proje ile bağlantılı olarak kullanılmamaktadır. • Şantiyede tüm işçilerin işyeriyle ilgili endişelerini dile getirmeleri için ŞM'si kurulmaktadır. İşçi ŞM'sinin iletişim bilgileri sağlanmaktadır. • Tüm çalışanlara, ulusal iş ve istihdam hukuku kapsamındaki hakları ve ŞM ile ilgili olarak işe alım sırasında ve işin uygulanmasından önce eğitim verilmektedir. • Davranış Kuralları işe alım sırasında proje çalışanlarıyla paylaşılmaktadır. Tüm çalışanlar, işe alınırken Davranış Kurallarına uymak ve ilgili belgeleri imzalamaktadır. • İnşaat sahasına giriş ve çıkışlar kontrol edilmekte ve sahaya yetkisiz erişim engellenmektedir. • Altta yatan sağlık sorunları olan veya başka bir şekilde risk altında olabilecek çalışanlara özel dikkat göstermekte, çalışanların işe başlamadan önce işe uygun oldukları teyit edilmektedir. • İşçilere bulaşıcı hastalıklar hakkında bilgi ve farkındalık sağlanmaktadır. • İşçiler için güvenli içme suyu, yeterli tuvalet tesisleri, konaklama, dinlenme ve yemek alanları ayarlanmaktadır.								

Potansiyel Riskler ve Etkiler	Etki Azaltma Önlemleri	Aşama			İzleme için göstergeler	İzleme Sıklığı			Uygulama ve izleme sorumluluğu
		Planlama	İnşaat	Uygulama		Sürekli	Aylık	Üç Aylık	
	Bandaj, antibiyotik krem vb. içeren bir ilk yardım çantası veya sağlık tesisleri sağlanmakta ve tıbbi acil durumlarda ilk yardım sağlayacak yeterli sayıda çalışanı belirlemiş ve çalışanları eğitmektedir.								

5. GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Y-ÇSYP kapsamında gerçekleştirilecek olan çalışmalar ve bu çalışmalardan sorumlu olan taraflar **Tablo 2'**de sunulmaktadır.

Tablo 2. Görev ve Sorumluluklar

Sorumlu Taraf	Roller ve Sorumluluklar
PUB	Projenin genel yönetimi, koordinasyonu ve uygulanmasını sağlamak. Proje faaliyetlerinin Kapsam Dışı Listesi kapsamına girmediğinden emin olmak. Çevresel ve sosyal risk yönetimi konusunda çalışan saha personeline destek, gözetim ve kalite kontrol sağlamak. Tarama Formlarını ve proje düzeyinde ÇSYP'leri hazırlamak ve kalite güvencesi sağlamak ve onaylamak. Tüm ilerlemenin dokümantasyonunu tutmak. Fonların, kredi sözleşmesinde öngörülen ilgili politika ve prosedürleri izleyerek uygun harcamaları finanse etmek için kullanıldığından emin olmak. Projenin ömrü boyunca en az bir Çevre, bir Sosyal ve bir İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanını tam zamanlı olarak bulundurmak. Müşavir tarafından hazırlanan özelleştirilmiş proje seviyesi ÇSYP'leri (İSG önlemleri dahil) ve Yüklenici tarafından sunulan Y-ÇSYP'leri/Y-İSGP'leri toplamak, incelemek ve kalite güvencesi sağlamak ve onaylamak. Proje faaliyetlerinin hazırlık, tasarım ve uygulama aşamalarının, yol gösterici ilkeler ve iyi uygulamalar izlenerek en üst düzeyde teknik kaliteyle yürütmek. ÇSYÇ'nin uygulanmasından sorumlu olacak PUB personelini, müşavirleri ve yüklenicileri eğitmek. Müşavirlerin ilgili personellerini toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, CT/CSİ ve şikâyet mekanizması konularında eğitmek. Müşavirlerin temin edilmesi ve alt projeler için inşaat sözleşmelerinin imzalanmasını sağlamak. Proje kapsamında tüm ihale sürecini, mali yönetim düzenlemelerini ve geri çekilme başvurularının hazırlanmasını üstlenmek. Tüm ihale ve sözleşme belgelerinin tarama formları, ÇSYP'ler/İSGP'ler uyarınca ilgili tüm Ç&S yönetimi hükümlerini içerdiğinden emin olmak. İnşaat işlerini Ç&S konuları açısından izlemek ve faaliyetlerin ÇSYÇ ve ÇSYP/İSGP'ye uygun olduğundan emin olmak için saha ziyaretleri gerçekleştirmek. Proje faaliyetlerinin Proje Değerlendirme Dokümanı'nda (PDD) tanımlanan ilerleme göstergelerine göre izlemek ve değerlendirilmek. Projenin uygulama ilerlemesi, sonuçları, tespit edilen/potansiyel çevresel ve sosyal sorunlar, önerilen çözümler ve alınan/alınacak düzeltici önlemler hakkında üçer aylık dönemler halinde Ç&S İlerleme Raporları hazırlamak ve Banka'ya sunmak. Projeyle ilgili verileri gözden geçirmek, doğrulamak ve bu sonuçları Banka'ya gönderilen raporlara dahil etmeden önce sonuçları değerlendirmek Şikâyet mekanizmasının kurulması ve Proje ömrü boyunca sürdürülmesini sağlamak. ÇSYÇ, İYP, PKP ve ÇSYP'nin geliştirilmesi, istişare edilmesi, gözden geçirilmesi/güncellenmesi, açıklanması (hem Türkçe hem de İngilizce olarak) ve uygulanmasını izlenmek.

Sorumlu Taraf	Roller ve Sorumluluklar
	Çevre, topluluklar, halk veya işçiler üzerinde önemli olumsuz etkileri olabilecek herhangi bir ciddi olayı 48 saat içinde Dünya Bankası'na bildirmek ve 30 gün içinde kök neden analizi ve düzeltici eylem planı ile birlikte bir olay inceleme raporunu Banka'ya göndermek. Alt proje faaliyetlerinin tamamlanmasının ardından, Ç&S risk yönetimi önlemlerinin uygunluğunu açıklayan Tamamlama Raporunun (müşavir ile koordineli olarak) hazırlamak ve Banka'ya sunmak. İSG ve Ç&S personelinin bu belgede açıklanan görevleri yerine getirmesi için ÇŞİDİM tarafından ÇŞİDİM tarafından atanan İSG ve Ç&S personelinin nitelikli ve yetkin olduğundan emin olun.
Enerji etüdü ve teknik tasarım danışmanları	İlk proje sahası değerlendirmesini gerçekleştirmek. İhale dokümanlarında belirtilen Dünya Bankası ve ulusal ilgili mevzuat gerekliliklerine uymak.
Müşavirler	Ç&S Tarama Formunun hazırlanmasında PUB'a destek olunması ve ilk proje sahası değerlendirmesini yapmak. Alt projelerde yer alan özel koşulları ve faaliyetleri göz önünde bulundurarak, ÇŞİDİM ile işbirliği içinde proje seviyesindeki ÇSYP'yi (İSG önlemleri dahil) özelleştirmek. Gerekli etki azaltma önlemlerini uygulayarak olumsuz etkileri en aza indirmek için sahada devam eden faaliyetleri izlemek ve kontrol etmek üzere bir Çevre, bir Sosyal ve bir İSG uzmanı (tam zamanlı, Proje ömrü boyunca) istihdam etmek. Çevresel, sosyal ve İSG etki azaltma önlemlerinin günlük olarak uygulanmasını ve izlenmesini denetlemek ve alt projelerin ilerlemesini ve ÇSG performansını aylık olarak PUB'a raporlamak. Yüklenicilerin ilgili personellerini toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, CT/CSİ ve şikayet mekanizması konularında eğitmek İhale dokümanlarında belirtilen Dünya Bankası ve ulusal mevzuat gerekliliklerine uymak. Yüklenicinin sahadaki Ç&S uygulamalarının Y-ÇSYP/Y-İSGP ile uyumlu olup olmadığını izlemek/değerlendirmek. PKP'nin etkili bir şekilde uygulanması için PUB'a yardımcı olmak. Sahadaki şikayet mekanizmasının sürdürülmesini sağlamak. Şikayetleri/endişeleri/önerileri toplamak, kaydetmek ve mümkünse çözüme kavuşturmak. Çevre, topluluklar, halk veya işçiler üzerinde önemli olumsuz etkileri olabilecek herhangi bir ciddi olayı derhal PUB'a bildirmek.
ÇŞİDİM	Yüklenici(ler)in faaliyetlerinin Y-ÇSYP/Y-İSGP'ye uygunluğunu izlenmek/değerlendirilmek. Sahada şikayet mekanizmasının sürdürülmesini sağlamak. Proje düzeyinde ÇSYP'nin özelleştirilmek ve ÇŞİDB 'nin incelemesi için müşavirler ile işbirliği içinde aylık ilerleme raporlarının hazırlamak. Çevresel, sosyal ve İSG konularında alt projelerin uygulanması hakkında ÇŞİDB 'ye geri bildirim ve bildirimde bulunmak. Yukarıdaki görevleri yerine getirmek için İSG ve ÇS konusunda yetkin personelin görevlendirilmesini sağlamak.

Sorumlu Tarf	Roller ve Sorumluluklar
	Atanan İSG ve ÇS personelinin nitelikleri hakkında PUB'u bilgilendirmek ve PUB'un onayını almak.
Yükleniciler	Alt projenin Ç&S risk yönetimi planlarına (yani Y-ÇSYP/Y-İSGP'ler) ve ulusal mevzuata uymak. Ayrıca Yüklenici, Danışman tarafından hazırlanan ÇSYP'yi inceleyecek ve ÇSYP'yi uygulamayı veya Y-ÇSYP'yi hazırlamayı taahhüt edecektir. İşçilerin ve topluluk üyelerinin sağlığını ve güvenliğini korumak için gerekli tüm hafifletici önlemleri almak ve alt proje faaliyetlerinden kaynaklanan çevresel ve sosyal etki ve riskleri önleyerek, en aza indirmek veya ortadan kaldırmak Sahada sağlık ve güvenlik önlemlerinin alındığından emin olmak. ÇSHS performansı hakkında Müşavire aylık rapor iletmek. Alt projeler için hazırlanan Ç&S risk yönetimi araçlarına uygun olarak Y-ÇSYP/Y-İSGP'yi (ilgili alt yönetim planları dahil) hazırlamak ve uygulamak. Personellerini toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, CT/CSI ve şikayet mekanizması konularında bilgilendirmek Ç&S azaltma araçlarının uygulanması için yöntem beyanları hazırlamak. İnşaatla ilgili şikayetlerin alınmasını ve haftalık olarak Müşavire iletilmesini sağlamak. Yüklenici tarafından sahada çözülebilecek şikayetlerin çözmek. Saha faaliyetlerinin, alt projeler için hazırlanan Ç&S risk yönetimi araçlarına uygun olarak Y-ÇSYP/Y-İSGP 'de tanımlandığı şekilde düzenli (günlük, haftalık, aylık vb.) olarak uygulamak ve izlemek. Çevre, toplum, halk veya çalışanlar üzerinde önemli olumsuz etkileri olabilecek herhangi bir önemli olayı (kazalar, dökülmeler, ölümler, vb.) derhal PUB'a bildirmek. Proje ekibinin Proje süresince bir Çevre, bir Sosyal ve bir İSG uzmanına sahip olmasını sağlamak.

6. KAPASİTE GELİŞTİRME VE EĞİTİMİ

Projenin başarılı bir şekilde uygulanması, diğer hususların yanı sıra, bu ÇSYP'de belirtilen çevresel ve sosyal risk yönetimi önlemlerinin etkili bir şekilde uygulanmasına bağlıdır. ÇSYP'nin ve PKP'nin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak için süreç boyunca (Yüklenici ihalesinin sonuçlanmasından itibaren inşaat faaliyetleri bitene kadar) kilit paydaşlara aşağıdaki konuları kapsayan eğitimlerin verilmesi öngörülmüştür.

Sorumlu Taraf	İzleyici	Ele Alınabilecek Konular/Temalar
Müşavirler	Yükleniciler	- Dünya Bankası ÇSYÇ'nin gereklilikleri - PKP'nin ve şikayet mekanizmasının uygulanması - Davranış Kuralları, olay raporlama, Cİ/CT dahil olmak üzere İYP'nin uygulanması - İlgili Ç&S risk yönetimi önlemlerinin/araçlarının uygulanması - Acil durum hazırlığı ve müdahalesi dahil İSG konuları - Toplum sağlığı ve güvenliği.
Yükleniciler	Proje çalışanları	- Acil durumların önlenmesi ve acil durumlara hazırlıklı olma ve müdahale düzenlemeleri, araç güvenliği, alet, makine ve ekipmanların güvenli kullanımı, yüksekte çalışma dahil olmak üzere İSG konuları. - Sözleşmeye bağlı Ç&S gereklilikleri - Yüklenici ÇSYP/İSGP - Cİ/CT konularını da kapsayan davranış kuralları - Bulaşıcı hastalıklar İYP önlemleri

7. UYGULAMA TAKVİMİ VE MALİYET TAHMİNLER

Proje boyunca uygulanacak olan etki azaltma ve kapasite geliştirme önlemleri için gösterge niteliğinde oluşturulan maliyet takvimi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Faaliyet / Maliyet Kalemi	Potansiyel Maliyet (USD)
Bireysel Çevresel, Sosyal, İş Sağlığı ve Güvenliği Danışmanları	20.000,00
İzleme Faaliyetleri	
Sahaya özgü ÇSYP'lerin hazırlanması	10.000,00
Sosyal, Çevresel ve İSG Eğitimleri, Farkındalık, Bilgi Paylaşımı	
Kapasite geliştirme	
PKP ve ÇSYP önlemlerinin uygulanması	10.000,00
Herhangi bir bulaşıcı hastalık önlemi	
TOPLAM	40.000,00

8. PAYDAŞ KATILIMI VE ŞİKAYET MEKANİZMASI

Paydaş katılımı, projenin çevresel ve sosyal etki ve risklerinin başarılı bir şekilde yönetilmesi için, güçlü, yapıcı ve duyarlı çalışma ilişkilerinin kurulmasını destekleyen ve projenin ömrü boyunca yürütülecek kapsayıcı bir süreçtir.

KABEV-2 Projesi, potansiyel olarak etkilenecek veya doğrudan yararlanıcı binaların yönetimi ve kullanıcıları (paydaşlar) ile PUB arasında sürekli katılım sürecini destekleyen bir PKP¹ oluşturmuştur.

PKP, paydaş beklentilerinin yönetilmesine ve risklerin yönetimine destek verilmesine, dolayısıyla proje ömrü boyunca erken, sık ve açık iletişim sağlanarak olası çatışmaların ve proje gecikmelerinin azaltılmasına da yardımcı olacaktır. Projeden etkilenen taraflara, öneri ve şikâyetlerini dile getirebilecekleri erişilebilir ve kapsayıcı araçlar sağlayacak, Bakanlığın şikâyetlere yanıt vermesine ve yönetmesine olanak tanıyacaktır.

25 Ocak 2024 tarihinde Dış Kaynaklı Yatırımlar Daire Başkanı moderatörlüğünde yaklaşık 170 kişinin katılımıyla Proje tanıtım ve istişare toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Dış Kaynaklı Yatırımlar Daire Başkanı ilk olarak projenin mali kaynakları, amaçları, hedefleri, bileşenleri ve görevleri ile kurumlar, bina seçimi için uygunluk kriterleri ve projenin çıktıları hakkında bilgi verip KABEV1 kapsamında tamamlanan binalardan örnekler sunmuştur.

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'nce yürütülen, WYG-BEŞER-SOM İş Ortaklığı tarafından proje ve müşavirlik hizmetinin verildiği Kamu Binalarında Enerji Verimliliği (KABEV2) Projesi kapsamında 16.01.2025 tarihinde online "Paydaş Bilgilendirme Toplantısı" gerçekleştirilmiştir. Paydaş Katılım Toplantısının özeti <https://www.kabev.org/paydas-katilim-toplanti-dokumanlari/> sitesinde yayımlanmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı kurumsal olarak şikâyet ve öneri toplama adına birçok alternatif yöntem belirlemiştir.

Cumhurbaşkanlığı Halkla İlişkiler Merkezi (CİMER) gibi ulusal şikâyet mekanizması başta olmak üzere, şikâyet ve önerileri İdare'ye iletme kanalları aşağıda verilmiştir:

- **E-posta** yigmenerji@csb.gov.tr
- **kabev.org** web adresinde yer alan şikâyet/öneri formu
- **ÇŞİDB Çağrı Merkezi** Alo 181
- **Alo181.csb.gov.tr**/web adresinde yer alan Bilgi/Şikâyet Başvuru Formu
- İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlükleri

Ayrıca DB'nin desteklediği projelerden olumsuz şekilde etkilendiğini düşünen kişi ya da topluluklar şikâyetlerini, Dünya Bankası'nın Şikâyet Çözüm Servisi (SÇS) (<https://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service>) aracılığı ile DB'ye iletebilirler. SÇS proje kaynaklı endişeleri gidermek amacı ile alınan şikâyetlerin hızlı bir şekilde incelenmesini sağlar.

¹ https://www.kabev.org/wp-content/uploads/2024/02/P500777_TR-Kamu-Binalarinda-Enerji-Verimliliği-2_Paydas-Katilim-Plani-.pdf

Projeden etkilenen topluluklar ya da kişiler, şikâyetlerini ayrıca Dünya Bankası Bağımsız Teftiş Paneline de iletebilirler. Bu panel DB'nin performans kriterlerinin bir veya birkaçının ihlali sonucu şikâyet eden kişi ya da toplulukların zarara uğrayıp uğramadığını veya uğratılabileceğini belirler. Panel, kendisine ulaşmış şikâyetler hakkındaki endişelerini DB'ye doğrudan iletebilir. Bu aşamada DB şikâyetler hakkında cevap verme fırsatına sahip olur.

Proje kapsamında gerek yüklenici/müşavir personelinden gerekse bina kullanıcısı ve çalışanlarından gelecek şikâyet/talep/öneriler Projenin Şikâyet Mekanizması Prosedürüne uygun olarak değerlendirilmekte olup ve tüm paydaşlar Prosedürde yer alan görev ve sorumlulukları doğrultusunda hareket etmektedir.

Tüm süreç boyunca, şikâyetlerin ilgili tüm tarafları tatmin edecek şekilde zamanında, etkili ve verimli bir şekilde çözülmesine yardımcı olmak amacıyla kurulan şikâyet mekanizması, PKP Bölüm 7'de detaylarıyla yer almaktadır.

9. BAŞVURU DOKÜMANLARI

KABEV-2 için hazırlanmış olan tüm Ç&S dokümanlar tarafımızca kullanılacaktır. İhaleden sonra müşavir tarafından hazırlanan ÇSYP'yi alt projeye göre özelleştirilmiş olup ve buna ek olarak ÇSYÇ' de taslak olarak örnekleri bulunan İSG Planı, Atık Yönetim Planı, Toplum Güvenliği ve Trafik Yönetim Planı, Kirlilik Önleme Planlarını hazırlanmış ve eklerde verilmiştir. Ayrıca bahse konu alt yönetim planları Müşavir ve PUB 'un onayına sunulmuştur.

EK-1: ATIK YÖNETİM PLANI

EK-2: KİRLİLİK ÖNLEME PLANI

EK-3: İŞ GÜCÜ YÖNETİM PROSEDÜRÜ

EK-4: YÜKLENİCİ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PLANI

EK-5: TOPLUM SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ VE TRAFİK YÖNETİM PLANI

EK-6: RASTLANTISAL BULGU PROSEDÜRÜ

EK-7: SAHA FOTOĞRAFLARI

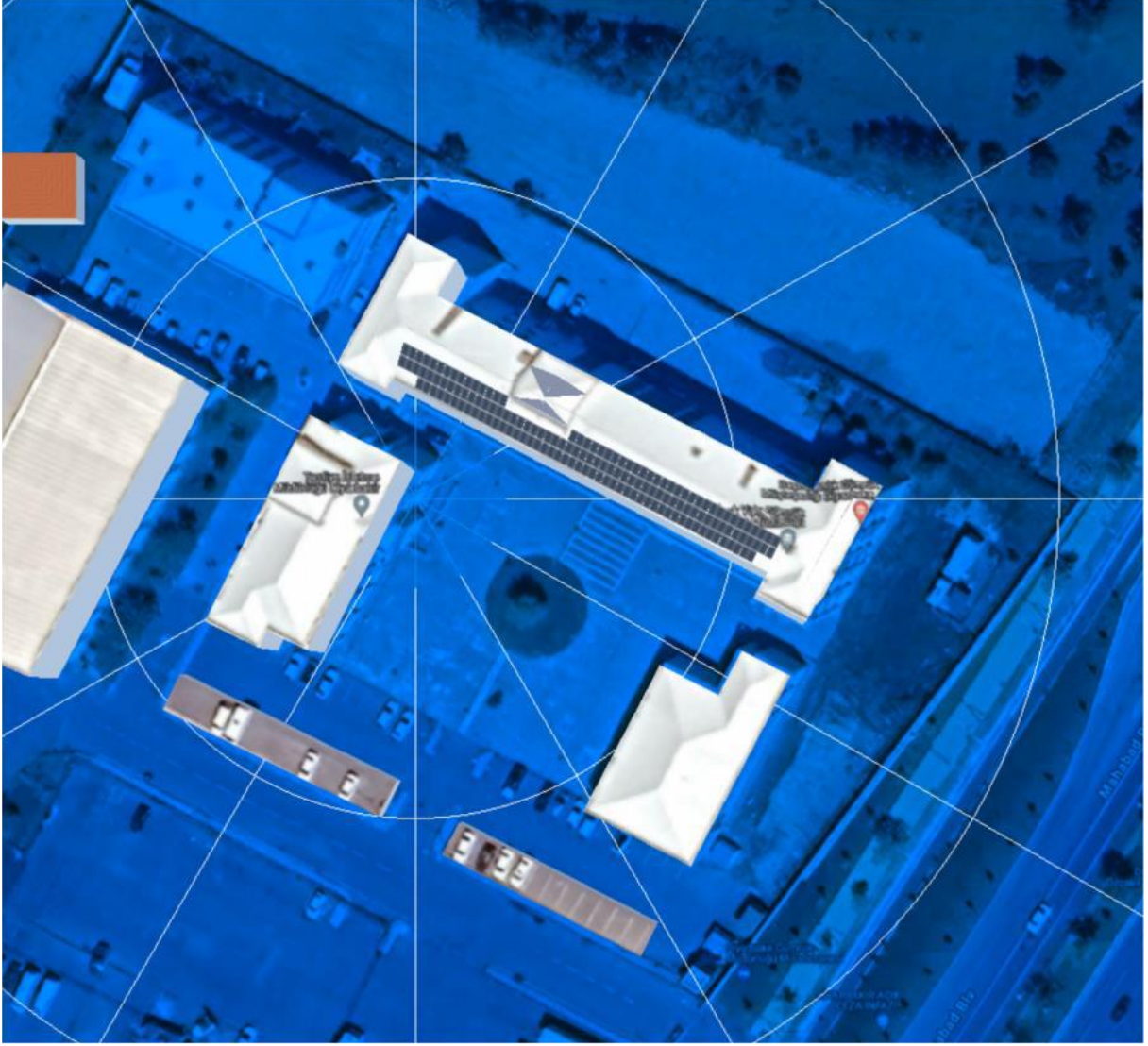
Şekil 2: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Uydu Görüntüsü-1

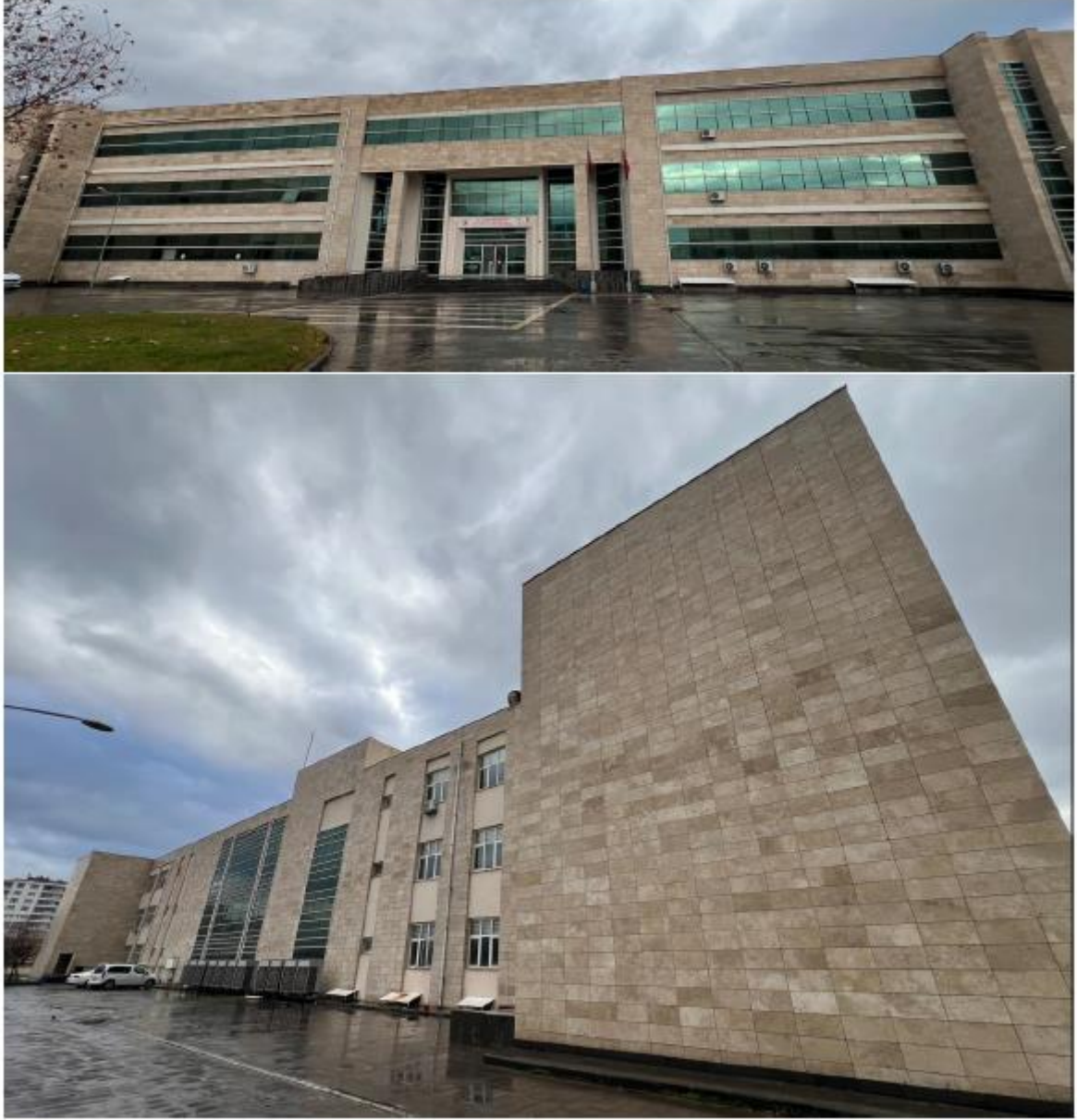
Şekil 3: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Uydu Görüntüsü-2

Şekil 4: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Yerleşkesi Uydu Görüntüsü-3

Şekil 5: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Ana Bina Çatı Üstü 82,50 kWp PV Kurulum Tasarım Görünümü

Fotoğraf 1: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Ana Bina Dışarıdan Görünümü

Fotoğraf 2: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Konferans Salonu Dışarıdan Görünümü

Fotoğraf 3: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Sosyal Tesis Dışarıdan Görünümü

Fotoğraf 4: Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü Tasfiye İşletme Binası Dışarıdan Görünümü